

Ramverket för hållbar vattenresursförvaltning

– en tänkt analys av förutsättningar och behov

*"Management is about doing things right, leadership is
about doing the right things!" (Drucker)*

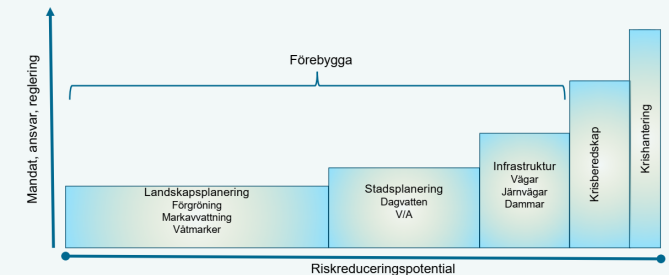
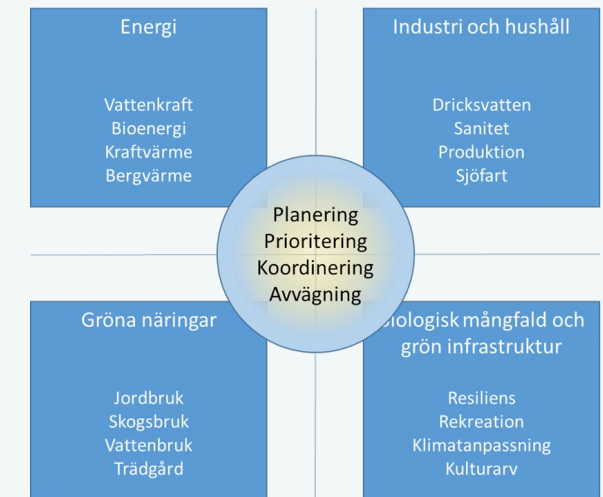
Motiv och bakgrund

- » Det är nödvändigt att ytterligare integrera skyddet och den hållbara förvaltningen av vattenresurserna med andra av gemenskapens politikområden, exempelvis energi, transport, jordbruk, fiskeri, regional politik och turism. Detta direktiv bör ligga till grund för en fortsatt dialog och för utvecklingen av strategier för ytterligare integration av olika politikområden. (Direktiv)
- » Det krävs nära samarbete och samverkan på gemenskapsnivå, medlemsstatsnivå och lokal nivå. Det krävs också information till allmänheten, inbegripet användarna, och att samråd sker med dem samt att de är delaktiga. (Direktiv)
- » Vattenförvaltningen står inför olika utmaningar som det finns olika orsaker till, bland annat organisation, beslutanderätt, arbetsformer och finansiering. (SOU)
- » Arbetet inom vattenförvaltningen behöver utvecklas och förstärkas både på nationell nivå och avrinningsområdesnivå för att bli mer effektivt och få större genomslag. (SOU)

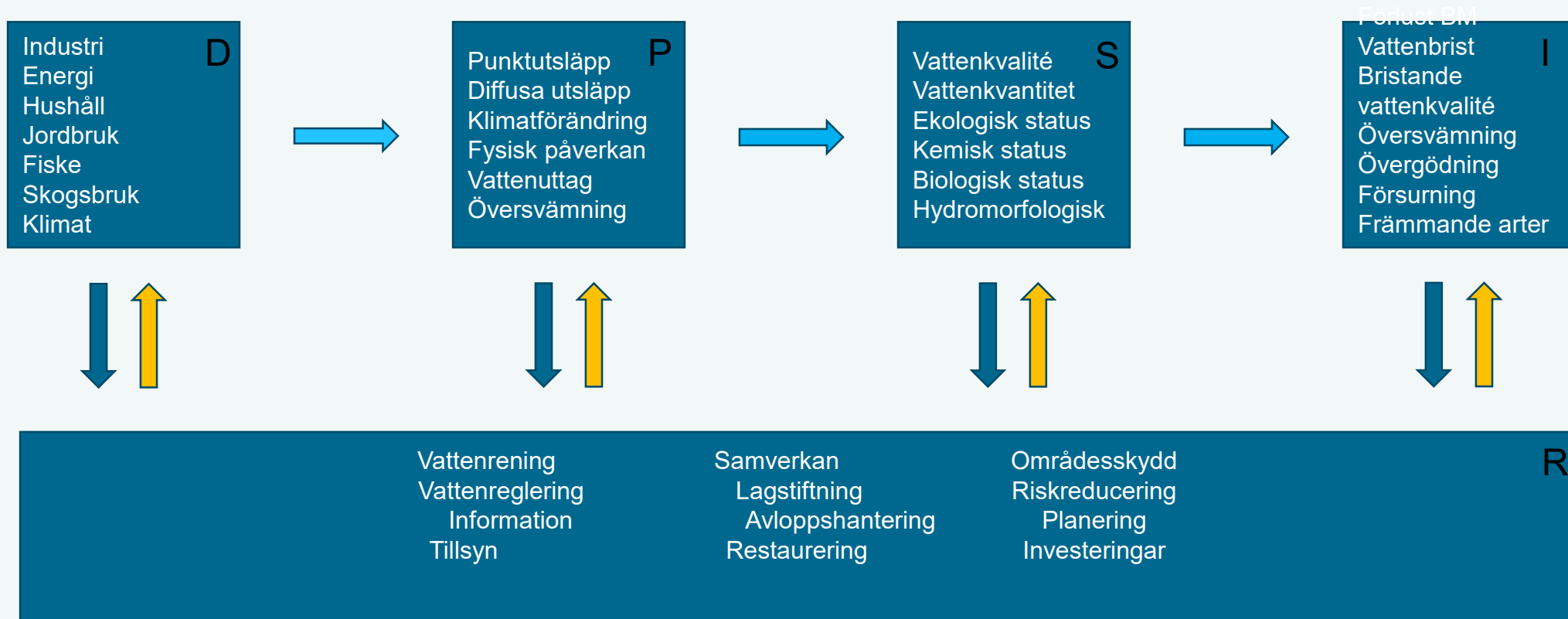
Målsättning

- » Stärka vattenförvaltningen ⇒ effektivare arbetssätt
- » Tydliggöra nyttjande perspektivet ⇒ stärkt förankring och samverkan
- » Stärka avrinningsområdesperspektivet ⇒ tydligare fokus på resursförvaltning
- » Stärka planeringsperspektivet ⇒ ett mer sammanhängande genomförande
- » Riskreducering ⇒ förebygga och om möjligt förhindra oönskade effekter av förändringar i klimat, demografi och annat.
- » Ökad resiliens ⇒ bevara, stärka och vid behov restaurera viktiga ekosystemtjänster

En effektivare
förvaltning

Vatten en samhällsfråga

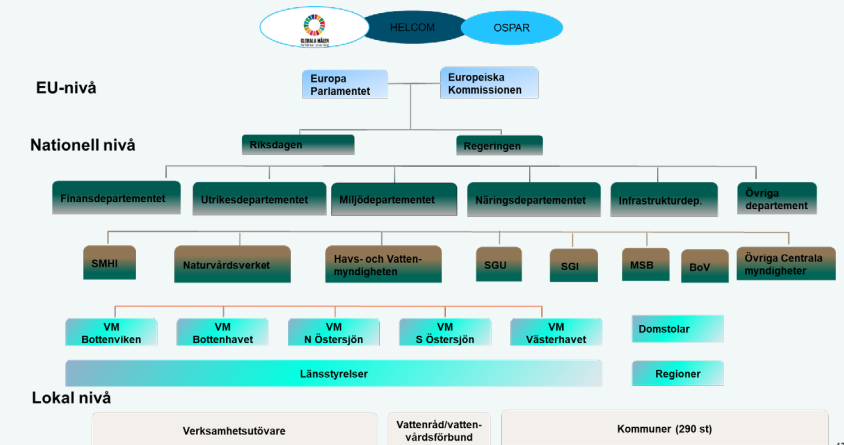
Hållbar vattenresursförvaltning

- » **Vattenförvaltningen** ska förbättra och skydda vatten för att säkra tillgången på dricksvatten och bevara naturliga miljöer.
 - För att uppnå syftet fastställs miljökvalitetsnormerna som säger vilken kvalitet, status, ett vatten ska ha vid en viss tidpunkt i en viss vattenförekomst. Huvudregeln är att alla vatten ska uppnå god status vid en bestämd tidpunkt och statusen får inte försämrast. En vattenförekomst kan under vissa förutsättningar undantas från kravet om god status för en angiven period eller permanent. (vattenmyndigheterna.se)
- » **Hållbar Vattenresursförvaltning** ska säkerställa tillgång till vatten av rätt kvalitet för samhällets olika behov och utveckling, samtidigt som vattenberoende ekosystemtjänster bevaras, skyddas och vid behov rehabiliteras.
 - Till stöd för utpekande av naturliga och andra vatten, och normsättning, definieras och avgränsas samhällsviktiga verksamheter och deras influensområden (biogeografiska områden när det gäller natur) kartläggas. Miljökvalitetsnormer fastställs som säkerställer att status inte försämrast, om möjligt tillämpas undantag i form av tidsfrist eller sänkt krav i influensområdena (grupper av vattenförekomster) eller för enskilda vattenförekomster.

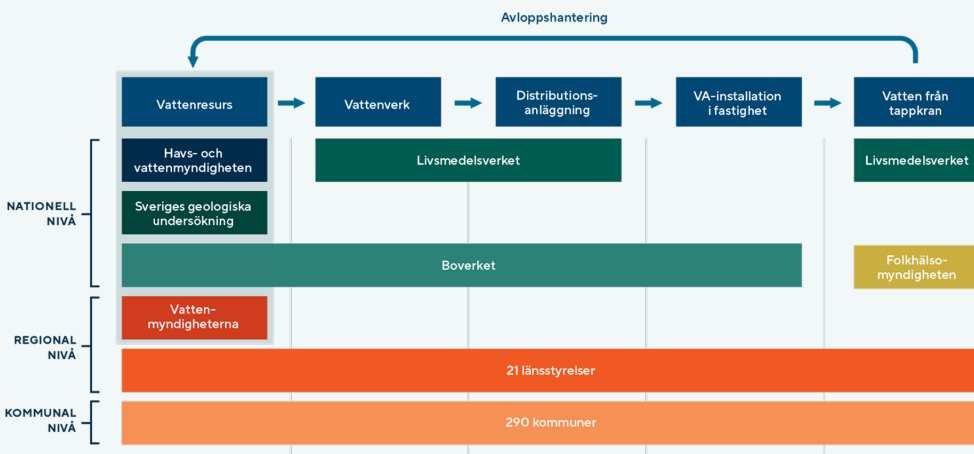
Vattenförvaltningen – organisation, ansvarsfördelning, regelverk

Havs
och Vatten
myndigheten

Hur ser organisation och ansvarsfördelning ut i förhållande till OECD:s principer?
Hur säkerställs horisontell respektive vertikal samverkan och deltagande av relevanta aktörer?

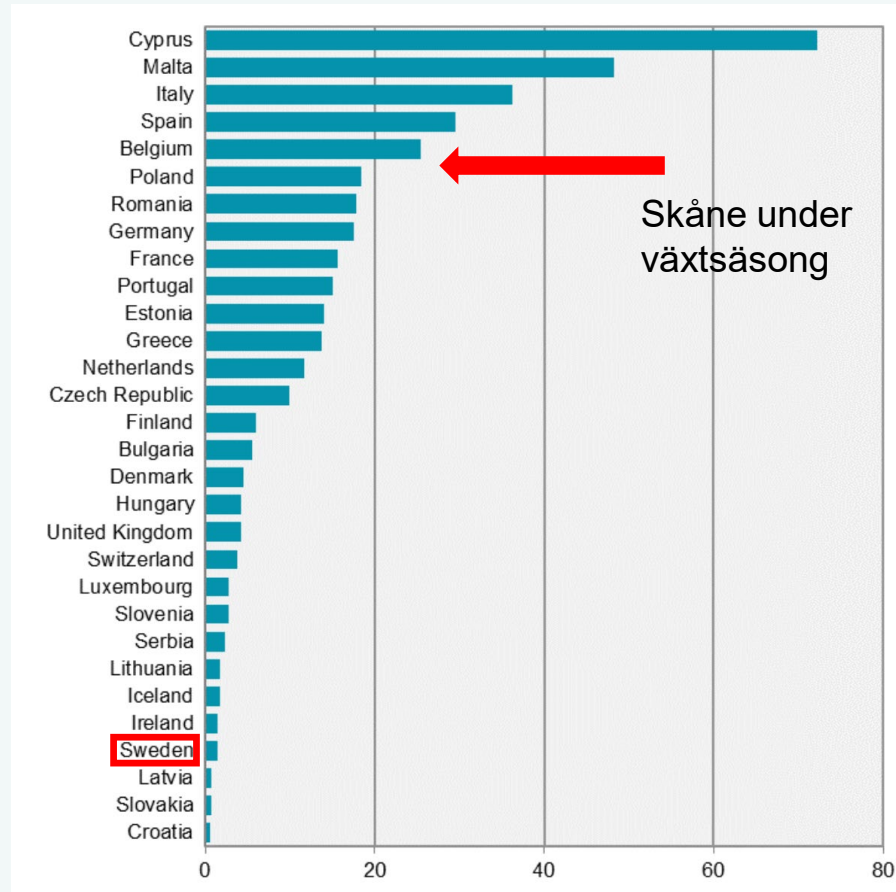

13

Hur säkerställs ett genomförande till stöd för en sammanhängande politik?
Hur säkerställs ett lika genomförande av EU-gemensamma vägledningar?

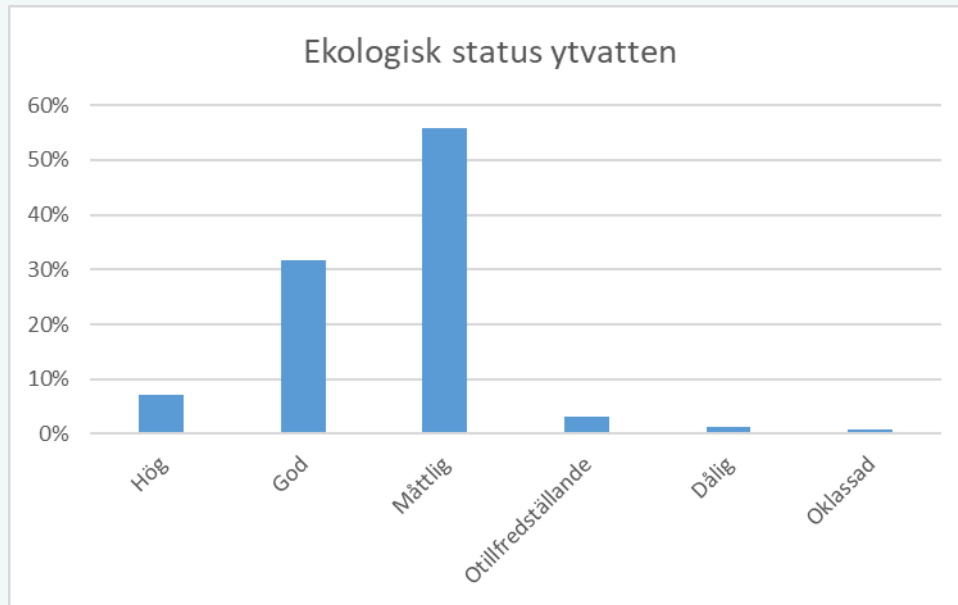
Vattentillgång

Resursen, vattenbrist, översvämning, torka?

- Sverige som land har i grunden en god tillgång på vatten. Den samlade nederbörden årligen motsvara ca 200 miljarder m³. Ca 1 % tas ut för användning inom jordbruk, industri och hushåll.
- Betydelsen av variationer i nederbörden regionalt och temporalt?
- Var och när uppstår vattenbrist?
- Var och när riskerar översvämningar få betydande konsekvenser?

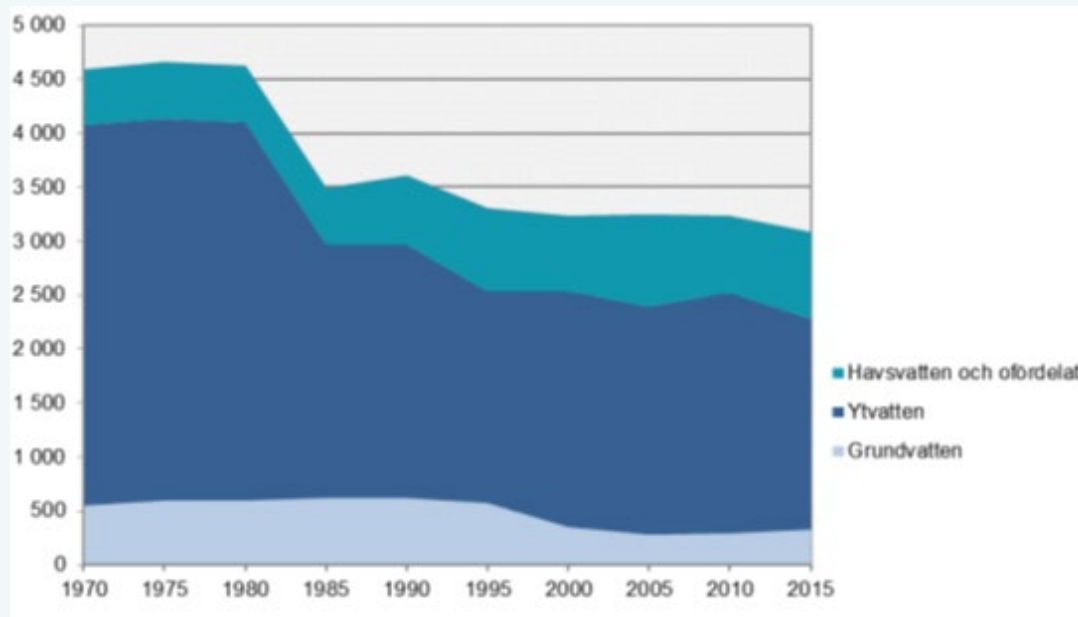
Vattenkvalité

Status, målbild, prioritering?

- Över hälften av Sveriges vattenförekomster når ej GES eller GEP
- Är målbilden GES och GEP 2027?
- Kan målbilden utvecklas och bli en del av en sammanhållen målbild som innefattar andra samhällsviktiga mål?

Vattenanvändning

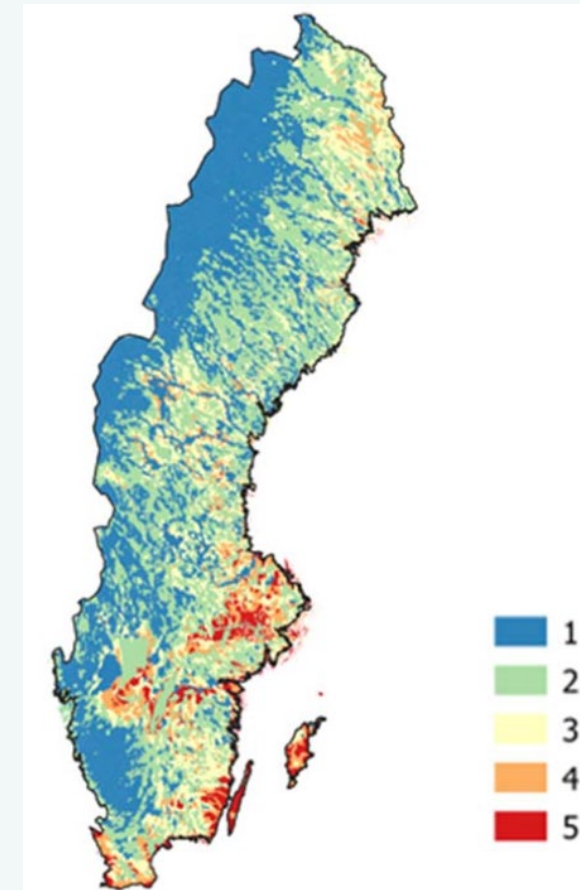
Omfattning, beteenden, beroenden?

- Vattenanvändning? Vattenkraft?
Markanvändning?
- Industrin står för de största vattenuttagen. Uttagen har minskat med ca 5% per år under den senaste 20 årsperioden.
- Befolkningsökning och urbanisering resulterar i ökat behov av nya vattentillgångar lokalt-regionalt.
- Betydelsen av regionala och lokala variationer? Stad v landsbygd?

Vattenanvändning	Miljoner m³	Procent (%)
Hushåll, sötvatten	565	23
Jordbruk, sötvatten	75	3
Industri, sötvatten	1 478	61
Övrig användning, sötvatten	313	13
Totalt	2 431	100

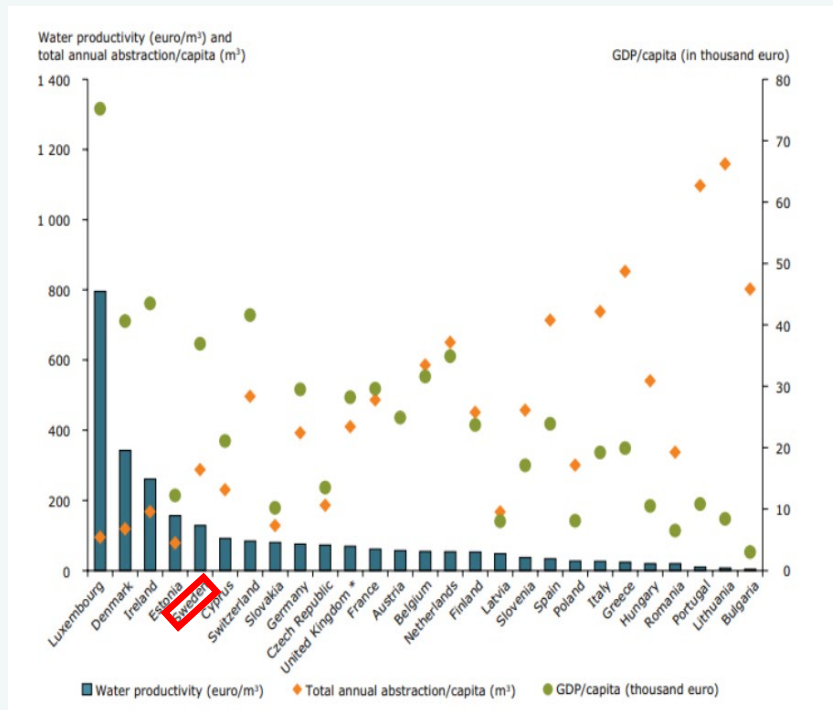
Klimatförändring

- » Vilka klimatförändringar påverkar vattenresursen och vattenkvalitén?
- » Vilka är de viktigaste påverkansfaktorerna?
- » Hur påverkas vattenkvantitet och vattenkvalité?
- » Vilka effekter får påverkan på samhälle och natur?
- » Spatiala och temporala variationer?
- » Vad innebär klimatförändringen för hållbar vattenresursförvaltning?
- » Kan hållbar vattenresursförvaltning minska effekter på kust och hav?

Risk för vattenbrist (SMHI)

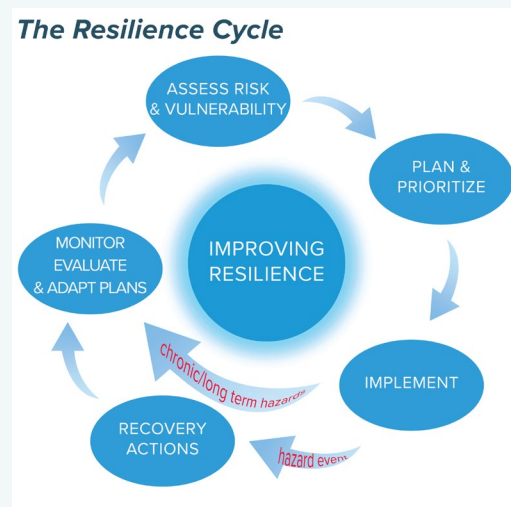
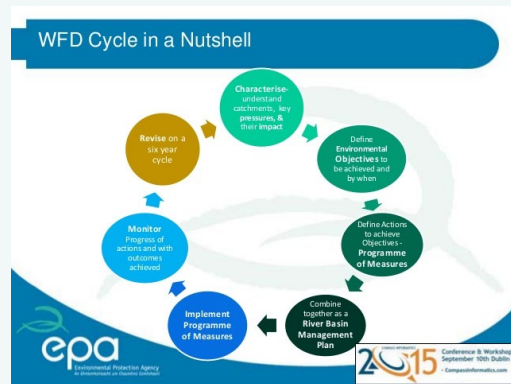
Vatten och samhällsekonomi

Sjöstrand et al, 2019, RISE

- Vilka ekosystemtjänster är mest beroende av vattenkvantitet? Deras värde?
- Vad styr uttag av vatten inom olika sektorer? Vilka produktionsvärden bidrar vattenuttagen till?
- Hur påverkar styrmedlen uttagen av vatten, olika aktörers beteenden och berörda ekosystemtjänster?
- Vilka styrmedel eller andra faktorer är mest väsentliga för att olika aktörer ska minska eller effektivisera sin vattenanvändning?

Risk och resiliens

- Samhällelig resiliens och resilienta ekosystem?
- Innebär resiliens en återgång till ett tidigare tillstånd, eller innebär det att hitta ett nytt stabilt tillstånd? Eller innebär det en kontinuerlig anpassning till en föränderlig värld?
- Vad innebär resiliens i förhållande till hållbar vattenresursförvaltning?
- Hur integreras riskbegreppet i vatten- respektive resilienscykeln?

Rekommendationer och förslag till stöd för en strategi för en hållbar vattenresursförvaltning

Stärk planering och hantering av vattenresursen på avrinningsområdesnivå för att trygga tillgång till vatten av rätt kvalitet för olika behov och minska riskerna med för mycket respektive för lite vatten.

Utveckla dialog, samverkan och arbetsformer för att ur ett samhällsperspektiv utveckla rimliga avvägningar och prioriteringar.

Se över lagstiftning och andra styrmedel för att möta de skiftande behov som finns mellan landsbygd och stad

Utveckla ett systematiskt kunskapsuppbyggande och en tydlig kommunikation för att skapa förståelse för vattenresursförvaltningens förutsättningar och behov

Havs och Vatten myndigheten